UNIVERSUL JURIDIC

Daniela Dediu

Mandatul european de arestare

BIBLIOTECA DE DREPT PENAL
ȘI DREPT PROCESUAL PENAL

UJ

II 43297/1
CDE

DANIELA DEDIU

Mandatul european de arestare

C-287158-
287158
UNIVERSITATEA
"DUNĂREA DE JOS" GALAȚI
BIBLIOTECA 2

Universul Juridic
București
-2022-

Cuprins

Prefață 7
Abrevieri 9
Introducere 11

Capitolul I. Cooperarea judiciară în materie penală între statele membre ale Uniunii Europene 18
1. Necesitatea cooperării judiciare în materie penală în interiorul Uniunii Europene 18
2. Evoluția cooperării judiciare în materie penală între statele membre ale Uniunii Europene 20
3. Cooperarea interstatală în materie penală – premisă a creării unui spațiu penal european 30
3.1. Principiul recunoașterii reciproce – „piatra de temelie" a cooperării judiciare în materie penală în interiorul Uniunii Europene 32
3.1.1. Geneza principiului recunoașterii reciproce 32
3.1.2. Recunoașterea reciprocă a deciziilor judiciare civile 34
3.1.3. Aplicarea principiului recunoașterii reciproce în materie penală 36
3.1.4. Încrederea reciprocă – indispensabilă recunoașterii reciproce 39
3.2. Armonizarea 43
4. Mandatul european de arestare – prima concretizare importantă a spațiului penal european 46
5. Instituțiile Uniunii Europene cu atribuții în materia facilitării cooperării judiciare în materie penală 50
5.1. Rolul Eurojust în sistemul mandatului european de arestare 51
5.2. Rolul Rețelei Judiciare Europene în sistemul mandatului european de arestare 54
Concluziile capitolului 55

Capitolul II. De la extrădare la mandatul european de arestare 57
1. Cadrul juridic al extrădării între statele membre ale Uniunii Europene 57
2. Inovațiile majore aduse de mandatul european de arestare 62
2.1. Reglementarea prin decizie-cadru, și nu prin convenție 62
2.2. O procedură strict judiciară 65
2.3. Predarea naționalilor 66
2.4. Suprimarea parțială a dublei incriminări 69
2.5. Abolirea excepției referitoare la infracțiunile politice 74
2.6. Limitarea motivelor de refuz 76
3. Raportul dintre extrădare și mandatul european de arestare 78
Concluziile capitolului 82

Capitolul III. Implementarea mandatului european de arestare în legislațiile statelor membre ale Uniunii Europene 85
1. Transpunerea Deciziei-cadru privind mandatul european de arestare în statele membre 85
2. Principalele probleme de ordin constituțional ivite în statele membre în procesul de implementare a Deciziei-cadru privind MEA 90
3. Transpunerea Deciziei-cadru în legislația română 96
4. Domeniul de aplicare a mandatului european de arestare 97
4.1. *Ratione loci* 97
4.2. *Ratione temporis* 98
4.3. *Ratione materiae* 101
4.3.1. Apartenența la o organizație criminală 104
4.3.2. Terorismul 105
4.3.3. Traficul de persoane 107
4.3.4. Exploatarea sexuală a copiilor și pornografia infantilă 109
4.3.5. Rasismul și xenofobia 110
4.3.6. Infracțiunile împotriva mediului 111
4.3.7. Falsificarea, inclusiv falsificarea monedei euro 111
4.3.8. Frauda care aduce atingere intereselor financiare ale Comunităților Europene/UE 112
4.3.9. Falsificarea mijloacelor de plată 113
4.3.10. Traficul ilicit de stupefiante și substanțe psihotrope 114

5. Implementarea Deciziei-cadru în Italia – Studiu de caz 115
5.1. Aspecte particulare ale legislației italiene privind mandatul european de arestare 115
5.2. Executarea mandatelor europene de arestare emise de România de către autoritățile judiciare italiene 120
Concluziile capitolului 125

Capitolul IV. Emiterea mandatului european de arestare 127
1. Autoritățile judiciare competente pentru emiterea unui mandat european de arestare 128
1.1. Noțiunea de autoritate judiciară emitentă în lumina Deciziei-cadru 2002/584/JAI 128
1.2. Autoritățile judiciare române competente pentru emiterea mandatului european de arestare 136
2. Procedura emiterii mandatului european de arestare 138
2.1. Forma și conținutul mandatului european de arestare 138
2.2. Emiterea mandatului european de arestare 147
2.2.1. Emiterea standard. Condițiile de ordin substanțial prevăzute de legislația română 148
2.2.2. Emiterea fără verificarea condiției dublei incriminări 158
2.3. Procedura de emitere a mandatului european de arestare 160
3. Procedura de transmitere și traducere a mandatului european de arestare 162
3.1. Transmiterea spre executare a mandatului european de arestare 162
3.2. Traducerea mandatului european de arestare 165
4. Acțiuni în așteptarea deciziei de executare a mandatului european de arestare 167
4.1. Informații suplimentare 167
4.2. Garanții 168
4.3. Transferarea temporară sau audierea persoanei solicitate 168
5. Acțiuni ulterioare deciziei de executare a mandatului european de arestare 171
5.1. Predarea temporară 171
5.2. Aducerea în țară a persoanei predate 172
6. Retragerea mandatului european de arestare 173

7. Efectele predării 176
7.1. Deducerea privării de libertate 176
7.2. Regula specialității 182
7.3. Întreruperea cursului prescripției 187
8. Principiul proporționalității în procedura emiterii mandatului european de arestare 188
8.1. Controlul proporționalității cu ocazia emiterii mandatelor europene de arestare în România 188
8.2. Costurile emiterii unui mandat european de arestare 192
8.2.1. Alternativele emiterii unui mandat european de arestare 192
Concluzii 196

Capitolul V. Executarea mandatului european de arestare 199
1. Autoritățile judiciare române competente pentru executarea mandatului european de arestare 199
2. Fapte care dau loc la predare 200
3. Condiții speciale pentru predare 202
4. Motive de refuz al executării mandatelor europene de arestare 207
4.1. Motive de refuz obligatorii 208
4.1.1. *Ne bis in idem* – motiv obligatoriu de refuz 208
4.1.2. Amnistia 213
4.1.3. Minoritatea 215
4.2. Motive de refuz facultative 216
4.2.1. Lipsa condiției dublei incriminări 216
4.2.2. Litispendența 220
4.2.3. Cetățean, resortisant, rezident 221
4.2.4. *Ne bis in idem* – motive facultative de refuz 227
4.2.5. Teritorialitatea 229
4.2.6. Prescripția 233
4.2.7. Decizia *in absentia* 235
5. Procedura de punere în executare a mandatului european de arestare 238
5.1. Procedura în fața procurorului 238
5.1.1. Verificări prealabile 238
5.1.2. Reținerea persoanei solicitate 242

5.1.3. Sesizarea curții de apel în vederea arestării și predării persoanei solicitate 243
5.1.4. Procedura în cazul semnalării introduse în Sistemul de Informații Schengen în fața procurorului 244
5.2. Procedura de executare în fața instanței 245
5.2.1. Procedura în cazul consimțământului persoanei solicitate la predare 246
5.2.2. Procedura de executare în lipsa consimțământului 248
5.2.3. Măsurile preventive în procedura executării mandatului european de arestare 249
5.3. Procedura în caz de revocare a mandatului european de arestare 257
5.4. Acțiuni în așteptarea executării mandatului 258
5.4.1. Predarea temporară sau luarea declarației persoanei solicitate 258
5.4.2. Incidente procedurale 259
5.5. Hotărârea. Căi de atac 259
5.6. Termenele pentru luarea hotărârii și predarea persoanei solicitate 262
5.7. Amânarea predării și predarea temporară 264
6. Predarea de bunuri 269
7. Concursul de cereri. Rezolvarea conflictelor de jurisdicții 270
8. Regula specialității 272
9. Tranzitul și predarea ulterioară 274
10. Imunități și privilegii 275
Concluziile capitolului 276

Capitolul VI. Protecția drepturilor fundamentale ale omului în sistemul mandatului european de arestare 278
1. Standarde de protecție a drepturilor persoanelor vizate de un mandat european de arestare 278
2. Controlul protecției drepturilor fundamentale în cadrul sistemului mandatului european de arestare 285
3. Drepturile procedurale ale persoanelor care fac obiectul unui mandat european de arestare 288
3.1. Dreptul de a fi informat cu privire la mandatul european de arestare și conținutul acestuia 290

3.2. Dreptul de a fi asistat de un apărător 291
3.3. Dreptul la interpretare și traducere 297
4. Drepturile fundamentale – motiv de refuz al executării mandatului european de arestare 299
4.1. Drepturile fundamentale – motiv general de refuz al executării mandatului european de arestare? 299
4.2. Drepturile fundamentale – motiv concret de refuz de executare a mandatului european de arestare 314
În loc de concluzii ale capitolului 319

Concluzii finale 323

Anexa I 329

Bibliografie 331

284/58
UNIVERSITATEA
"DUNĂREA DE JOS" GALAȚI
BIBLIOTECĂ 2